

Een pad naar universeel bewustzijn **Carmen César**

Carmen César was de General Secretary (voorzitter) van de Theosophical Society in Spanje.

Zij hield onderstaande voordracht op 23 augustus 2017, op het achtendertigste congres van de Europese Federatie van de TS (EFTS) in Barcelona.

Toen men mij de gelegenheid bood om een bijdrage te leveren aan dit congres, dacht ik bij mezelf dat het moeilijk zou zijn om over dit thema nieuwe, briljante ideeën in te brengen. Ik bedacht echter meteen ook dat ieder van ons uiteindelijk zijn eigen weg gaat. Met deze gedachte als basis zal ik hier enkele ideeën ontwikkelen, die zeker niet nieuw en ook niet briljant zullen zijn.

Theosofie als goddelijke wijsheid biedt een breed scala met allerlei paden die ons in staat stellen ons te verbinden met en, uiteindelijk, te leven in het universele bewustzijn. Dit geldt sinds het begin der tijden en werd uitgewerkt in alle religies, filosofieën en wetenschappen.

Wat ons vandaag moet bezighouden is hoe we in zo'n verwarrende en duistere tijd eerst het pad kunnen vinden en vervolgens het universele bewustzijn kunnen bereiken.

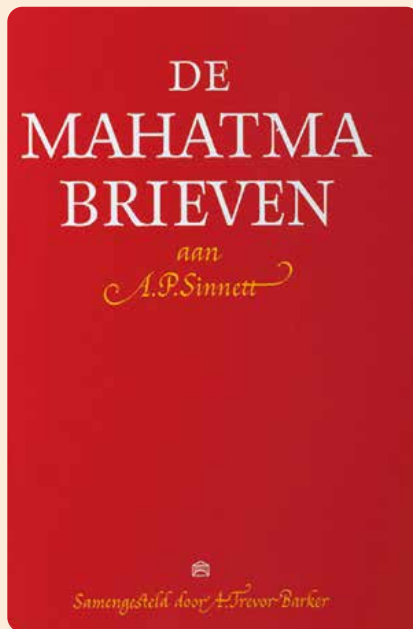
Ondanks moeilijkheden denk ik dat we steeds dichterbij komen bij de realisatie van het 'licht'. Voor de serene waarnemer is geen tijdperk zo interessant als het onze. Het bruist aan alle kanten, zowel in de geest als in het hart van de mens; overal is strijd tussen licht en duisternis, tussen dode en levende ideeën, tussen een gebrekkige of verlamde wil en actieve levenskracht. We zien immers overal de strijd tussen de dierlijke mens en de ontluikende vergeestelijkte mens. Deze situatie toont aan dat, ondanks de grote technologische vooruitgang, onze ziel nog in een kinderlijk stadium verkeert, omdat we nog steeds niet zeker weten wat werkelijk in ons hoofd en in ons hart omgaat. We stuiten van het ene uiterste naar het andere, en laten ons door impulsen meeslepen in een stresserende en weinig serene dualiteit.

Wij hebben echter een groot voordeel ten opzichte van vorige generaties, want we leven nu in het communicatietijdperk, waar alles direct bekend is: een wereld waarin we via een scherm toegang hebben tot allerlei kennis. Werd kennis in de oudheid met orakels voorbehouden aan gesloten en bevoorrechte kringen, tegenwoordig worden veel onbekende zaken direct openbaar.

Wat ik mij afvraag is het volgende: bestaat er wel een pad? Een pad impliceert een verplaatsing in de ruimte, hetzij fysiek of in de geest. In werkelijkheid is zo'n pad er niet. We gebruiken de term als een metafoor om bepaalde processen te begrijpen, zoals verschillende tradities het aan ons hebben doorgegeven door de daden van hun helden, door legendes en mythen van de goden, door de voorbeeldige levens van mystici en volmaakte wezens. Deze hebben allemaal een pad betreden waar hun kwaliteiten op de proef werden gesteld, totdat zij de laatste beproeving bereikten, waar hen ofwel de triomf ofwel de mislukking wachtte.

Zoals de geheime wetenschap ons leert: al het gemanifesteerde in deze wereld vindt zijn oorsprong in de wereld van het 'noumenon' (*Ganesh*: alleen in de geest bestaande, het essentiële, in tegenstelling tot *phainomenon* - redactie). De zuivere en onvergankelijke natuur, de essentie van de absolute realiteit bestond al vóór de materiële, vergankelijke natuur, en deze absolute realiteit heeft als eigenschappen haar onvergankelijkheid, doordringingsvermogen, ondeelbaarheid en continuïteit. De materie die wij kennen maakt deel uit van deze noumenale wereld, maar is zelf wel vergankelijk, deelbaar en onderhevig aan veranderingen. Zij wordt slechts onvergankelijk op het moment dat wanverhoudingen en tegenstrijdigheden verdwijnen, en alles zelfbewust terugkeert in harmonie.

Het vergankelijke onderwerpt ons steeds aan de zintuigen; het onvergankelijke tracht juist om zich te bevrijden uit zintuiglijke ketenen, en zoekt de subtiliteit van de geest op. Hieruit komt de voortdurende strijd voort tussen ogenschijnlijk goed en kwaad. Dit is onze aard: we hebben een goddelijke oorsprong, maar de materiële wereld sleept ons in een maalstroom van sensaties op basis van aantrekking en afstoting, en die verhullen tijdelijk onze ware aard.

Dan stel ik mezelf nog een andere vraag: volstaat de kennis die we verwerven door lezen, te luisteren naar lezingen, door cursussen te volgen en seminars bij te wonen? Dat koortsachtige zoeken vertelt ons enerzijds dat we ons vol ongeduld uit onze gevangenis van lijden en ongelukkige zielstoestanden willen bevrijden. Anderszijds kunnen andere beweegredenen schuilgaan onder een pseudo-spiritualiteit.

Hier haal ik een citaat aan van Meester KH uit *De Mahatma Brieven*, 19 oktober 1880, waar hij de motieven schetst die de heer A.P. Sinnett erop nahield: *Deze motieven zijn (1) De wens om positieve en onweerlegbare bewijzen te ontvangen dat er werkelijk krachten in de natuur aanwezig zijn, waarvan de wetenschap niets weet; (2) De hoop ze eens in uw bezit te krijgen – hoe eerder hoe liever, want u houdt er niet van te wachten- om u in staat te stellen (a) het bestaan*

ervan aan een aantal uitverkoren westerlingen te demonstreren; (b) het toekomstig leven te kunnen zien als een objectieve realiteit, gebaseerd op de rots van kennis-niet van geloof; en (c) misschien wel als het belangrijkste van al uw motieven, hoewel het meest occulte en best bewaakte: tenslotte de gehele waarheid te leren kennen over onze Loges en onszelf... (bladzijde 8)

De motieven van Sinnett, verzekert de Meester, waren vanuit het oogpunt van de Broederschap bekeken egoïstisch van aard: *U moet beseffen dat het hoofddoel van de T.S. niet zozeer is gelegen in het bevredigen van individuele aspiraties dan wel in het dienen van onze medemensen.* En verder: *Toch hebt u het steeds gehad over het laten vallen van de gedachte van universele broederschap, U hebt het nut ervan in twijfel getrokken en geadviseerd de T.S. te reorganiseren tot een college voor de speciale studie van occultisme. Dit, mijn gewaardeerde en geachte vriend en broeder, zal nooit gaan!* (bladzijde 8 en 9).

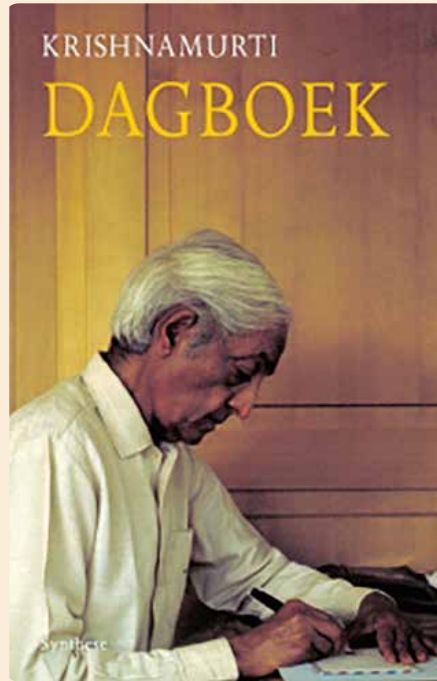
De Meester voegt daaraan toe (bladzijde 6 en 7): *Wij blijven in onze correspondentie langs elkaar heen praten totdat het volkomen duidelijk is geworden, dat de occulte wetenschap haar eigen methoden van onderzoek heeft, die even vast en absoluut zijn als de methoden van haar tegenpool, de natuurwetenschap, dit op hun wijze zijn. Zo goed als de laatste haar stelregels heeft, heeft ook de eerste die; en hij die de grens van de ongeziene wereld zou willen overschrijden, kan evenmin zelf bepalen hoe verder te gaan als de reiziger die probeert door te dringen tot het inwendige van de onderaardse schuilplaatsen van L'Hassa – de gezegende, zijn gids de weg kan wijzen. De mysteriën konden en kunnen nooit binnen het bereik van het grote publiek worden gebracht, tenminste niet vóór die langverwachte dag waarop onze religieuze filosofie universeel is geworden.*

De brief vermeldt verder (bladzijde 7) dat steeds slechts enkelen erin geslaagd zijn de mysteries van de natuur te overwinnen: *De adept is de zeldzame bloem van een generatie van onderzoekers; en om er één te worden moet hij de innerlijke impulsen van zijn ziel gehoorzamen, ongeacht de voorzichtige overwegingen van de wereldse wetenschap of van het verstand.*

Goed, we willen vrij zijn, maar wat is het dat ons vrij zal maken? Kennis over onze oorsprong, weten wie we zijn, en zodra we hierover zekerheid hebben, dienovereenkomstig handelen door een regeneratie door te maken, door onze gedachten, gevoelens en daden te observeren, en door meditatie. Op deze manier zullen we onszelf bevrijden van de ketens met het persoonlijke en het individuele, zodat we een aanvang kunnen maken om in het universele bewustzijn te leven. Dit klinkt simpel, maar hoe kunnen we dat in praktijk brengen? De oplossing kan heel eenvoudig of heel ingewikkeld zijn, al naargelang we deze van bovenaf of van onderuit benaderen.

Allereerst moeten we een open geest bezitten, vrij zijn van vooroordelen, of die nu religieus, cultureel, raciaal of filosofisch zijn, zodat het LEVEN dat ons omringt ons kan bereiken en ons kan raken in onze ziel.

In zijn dagboek schrijft Krishnamurti over een feit dat mij deed nadenken over hoezeer ons denken geconditioneerd wordt. Hij vertelt: *Toen ik een kind was, stelde ik mij Heer Krishna voor met de fluit, zoals de hindoes hem voorstellen, zoals mijn moeder aan Sri Krishna was toegewijd... Toen ik ouder was kwam ik in aanraking met bisschop Leadbeater en de Theosophical Society, ik begon meester KH te zien, en zo was meester KH mijn doel. Later, naarmate ik ouder werd, begon ik de heer Maitreya te zien. Dat was twee jaar geleden, en ik zag hem op de wijze waarop hij mij werd voorgesteld. Nu, de laatste tijd, is het de Boeddha die ik zie, het is mijn vreugde en mijn glorie om bij hem te zijn. Er wordt mij gevraagd wat ik versta onder 'de geliefde'. Ik geef een betekenis, een uitleg die je kunt interpreteren zoals je wilt. Voor mij is de geliefde ALLES: het is Heer Krishna, het is Meester KH, het is Meester Maitreya, het is de Boeddha, en hij gaat verder dan al die vormen. Wat doet de naam ertoe die men hem geeft? Mijn geliefde is de wijde hemel, de bloem, ieder mens.... Als ik zeg, en ik doe dat ook, dat ik één ben met de geliefde, dan is dat omdat ik dat zo voel, en weet dat het zo is. Ik heb gevonden waar ik naar verlangde, ik heb me verenigd met hem. Daarom zal er van nu af geen scheiding zijn, omdat mijn gedachten, mijn verlangens, mijn ketens (die van het individuele zelf) zijn vernietigd... Ik ben als de bloem die haar parfum aan de ochtendlucht geeft, en zij zit er niet mee in wie haar opsnuift... Het is niet goed als men vraagt wie de geliefde is. Waar dient die uitleg toe? Want u zult de geliefde niet begrijpen totdat u in staat bent om hem te zien in elk dier, in elke grasspriet, in elke persoon die lijdt, in elk individu.*

Een andere idee is te kijken naar het leven en de ervaringen van andere mensen die ook een dergelijke vereniging van het tijdelijke met het eeuwige hebben beleefd. Omwille van de beperkte tijd zal ik slechts het voorbeeld geven van Krishnamurti die zei: *Vrienden, maak je geen zorgen over wie ik ben, je zult het nooit weten. Je bent niet geïnteresseerd in de waarheid, maar in het glas dat de waarheid bevat. Drink het water, als het water schoon is. Ik vertel je dat het water schoon is; ik heb de zuiverende balsem die diep zal genezen. Je vraagt me 'Wie ben je?' Ik ben alle dingen, want ik ben het LEVEN.*

Deze woorden van Krishnamurti herinnerden mij aan de ervaring van Mozes zoals die wordt verhaald in de bijbel, toen hij de roep van God voelde, de berg Sinaï besteeg en daar een stem hoorde die hem opdroeg: *Ontdoe u van uw sandalen, want u betreedt heilige grond.* Mozes vroeg: *Wie bent U?* en de stem zei ten antwoord: *Ik ben die ik ben.* Dat wil zeggen: Ik ben die was, die is en die zal zijn, of, nog anders: Ik ben die altijd aanwezig is, ik ben. De occulte code op basis waarvan deze scène vaak wordt

uitgelegd, is de volgende: de verplichting om de sandalen uit te doen verwijst naar het feit dat sandalen de fysieke, materiële wereld symboliseren, datgene wat op dat moment buiten de ervaring valt. Het antwoord op de vraag van Mozes, *Wie bent u?*, heeft dezelfde strekking als wat Krishnamurti vertelde over de geliefde.

Een andere suggestie over het pad zou een voortdurende en volharende toewijding kunnen zijn aan de zoektocht naar WAARHEID, zodat dit een belangrijk onderdeel wordt van ons leven.

Krishnamurti stelde: *Ieder van u is een discipel van de waarheid, mits u de waarheid begrijpt, en geen personen volgt... Waarheid reikt op zich geen hoop aan, maar geeft inzicht. Bij het cultiveren van de persoonlijkheid is geen sprake van inzicht! Ik zeg je dat bevrijding in elk ontwikkelingsstadium kan worden bereikt door iemand die begrijpt. Er zijn geen evolutiestadia na te streven zoals je nu doet; dat is helemaal niet essentieel. Ik heb nooit gezegd dat er geen God is. Ik heb gezegd dat God alleen bestaat wanneer hij zich in ons manifesteert...maar persoonlijk zal ik het woord God zelf niet gebruiken... Ik noem het liever LEVEN. Zeker, er is geen goed of fout. Als je LEVEN liefhebt, dan plaats je deze liefde voor alles, dan oordeel je op basis van deze liefde, en niet op grond van angst.*

Bij het voorbereiden van deze lezing vroeg ik mij af: Welk teken vertelt dat we het pad naderen? Als we niet bang meer zijn...

Er wordt aanbevolen qua emoties en geestesinstelling een kalme en ontvankelijke houding aan te nemen, om LEVEN middels intuïtie te kunnen waarnemen. Of zoals Karl von Eckartshausen zou zeggen in *De wolk boven het heiligdom*: *Om te zien moet je ogen hebben; om te horen, oren. Elk waarneembaar object vereist het overeenkomstige zintuig. Transcendentale objecten vereisen dus ook een zintuig, en voor de meeste mensen is dit gesloten. Zo beoordeelt de zintuiglijke mens de metafysische wereld dus met de intelligentie van zijn gewone zintuigen, zoals een blinde kleuren zou zien en een doof persoon geluiden zou horen.*

Het innerlijke orgaan is het intuïtieve gevoel voor de transcendentale wereld. Zolang dit intuïtieve zintuig niet functioneert, verblijven wij in onzekerheid over verheven waarheden. Dit orgaan werd qua natuur afgesloten bij de val die de mens in de wereld van zijn fysieke zintuigen wierp. De grove materie die dit verfijnde zintuig [sensorium] nu omhult is een wolk die het innerlijk oog bedekt, en het uiterlijk oog ongevoelig maakt voor het zien van de spirituele wereld. Op gelijke wijze is ons binnenoer doof geworden voor de geluiden van de metafysische wereld, en onze innerlijke tong is verlamd, zodat we de krachtwoorden van de geest die we in een andere tijden konden uitspreken, zelfs niet meer kunnen stamelen. Met deze innerlijke zintuigen hadden we toen macht over de elementen en over de uiterlijke wereld. De ontsluiting van dit spirituele zintuig is het mysterie van de Nieuwe Mens, het mysterie van regeneratie en vitale vereniging van God en mens. Het is het meest verheven doel van religie op aarde. Die religie heeft als einddoel niets anders dan het verenigen van God met de mens, in geest en in waarheid.

Tot besluit: Als wij eindelijk de bekwaamheid hebben verworven om in ons leven de noodzakelijke rust te vinden waarin onze innerlijke natuur tevoorschijn kan komen, en als we dat allemaal samen doen, dan zullen we een 'kritische massa' bereiken die geest en hart zal drenken in dat zuivere water van LEVEN. Hierdoor zal de zo donkere wereld vol conflicten waarin wij nu leven veranderen/transformeren. Deze ervaring zal ons door een portaal leiden dat ons verenigt met een wereld die niet ver weg is, niet vreemd voor onze eigen natuur, en 'dichterbij dan onze eigen adem'.

Vertaling: Sabine van Osta

Een pad

Windt het pad de berg op zich helemaal omhoog?

Ja, tot het uiterste einde.

Neemt de dagreis de hele, lange dag in beslag?

Van ochtend tot avond, mijn vriend...

Christina Rossetti, *Does the road wind up-hill all the way?*